

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет педагогічний
кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

Загальна інформація про практику

Назва курсу, мова викладання	<i>Науково-педагогічна практика (українська мова викладання)</i>
Викладачі	В.М.Лабунець, доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Н.В.Бахмат, доктор педагогічних наук, професор Т.Й.Франчук, кандидат педагогічних наук, доцент
Профайл викладачів	В.М.Лабунець: http://music.kpnu.edu.ua/labunets-viktor-mykolaiovych/ Н.В.Бахмат: http://kmd.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/bakhmat-nataliia-valerivna/ Т.Й.Франчук: http://pedagogika.kpnu.edu.ua/franchuk/
E-mail:	Віктор Лабунець labunets.viktor@kpnu.edu.ua Наталія Бахмат bakhmat.nataliya@kpnu.edu.ua Тетяна Франчук franchuk@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1753
Консультації	Відповідно до графіків консультацій кафедр.

1. Анотація до практики

Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом фахової підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспірантів що передбачає участь в організації та здійсненні викладацької діяльності у вищій школі, організації навчальної діяльності студентів, а також науково-дослідну роботу.

2. Мета та завдання практики

Мета науково-педагогічної практики: вивчення основ наукової і навчально-методичної роботи у закладах вищої освіти, набуття професійних навичок та вмінь здійснення самостійної науково-педагогічної діяльності. Особливість цього виду практики полягає в тому, що вона передбачає реалізацію науково-дослідної і педагогічної складових, кожна з яких знаходить відображення в змісті практики і звітній документації.

Завдання науково-дослідної складової практики полягає у залученні аспірантів до самостійної науково-дослідної роботи, ознайомленні з методикою організації наукової роботи в закладі вищої освіти.

Науково-дослідна складова практики повинна відповідати напряму наукового дослідження аспіранта. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить аспірант при написанні дисертаційної роботи.

Аспіранти під час проходження науково-дослідної складової практики мають вирішити наступні завдання:

1. Використання методів наукового дослідження для отримання, інтерпретації, аналізу та узагальнення інформації щодо рівня та особливостей функціонування та розвитку закладу вищої освіти, у якому аспірант проходить практику;
2. Використання наукових підходів, методів дослідження для моделювання та розробки власних варіантів практичних апробацій (підготовка повідомлень, проведення аналізів елементів освітньої діяльності), програмування та реалізації завдань розвитку власної професійної компетентності;
3. В залежності від рівня виконання дисертаційного дослідження під час практики аспірант може: а) проводити експеримент; б) апробувати методи та програму наукового дослідження, апробувати проміжні результати дослідження, в) розробити спецкурс, що відповідає змісту дисертаційного дослідження.

Завдання педагогічної складової практики полягає у залученні аспірантів до самостійної педагогічної діяльності, ознайомленні з методикою організації педагогічної діяльності на провідних кафедрах університету.

Педагогічна складова проходження педагогічної практики полягає у формуванні особистості майбутнього викладача вищої школи, застосуванні теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєнні педагогічних умінь, вивченні та аналізі педагогічного досвіду викладання у виші.

Завданням педагогічної складової практики є:

- розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача через залучення аспірантів до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ЗВО;
 - формування умінь щодо планування та організації навчально- методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу);
- 3.** засвоєння знань про організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти; структуру та зміст викладацької діяльності; методику підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Формат практики

Нормативна дисципліна професійної підготовки

4. Результати навчання

Під час науково-педагогічної практики в аспірантів мають бути сформовані такі компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, в тому числі дослідницько-інноваційній діяльності в галузі освіти/педагогіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Знання та розуміння предметної області (педагогіки) та розуміння професійної діяльності.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

Спеціальні (фахові):

- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Набуття/вдосконалення практичних навичок викладання педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти.
- Здатність використовувати інноваційні технології в педагогічній освіті.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Поглиблення рівня володіння усною та письмовою науковою мовою для апробації результатів наукових досліджень на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах.
- Набуття/вдосконалення навичок написання та оформлення результатів наукових робіт у вигляді тез, статей, доповідей, посібників тощо.
- Здатність до продукування нових ідей у розв'язанні комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.
- Вміння застосовувати методи математичного аналізу і моделювання, теоретичного дослідження у сфері освіти та запроваджувати педагогічну методологію, яка базується на результатах наукових досліджень.
- Здатність працювати в команді.
- Володіння навичками творчого професійного зростання.
- Здатність використовувати сучасні методи, технології та прийоми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.
- Здатність брати участь в організації науково-педагогічної роботи профільної кафедри, знати та розуміти принципи її організації (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету тощо).

Програмні результати навчання:

- Демонструвати ефективну науково-пошукову діяльність; організувати, проводити та оформляти результати науково-педагогічного дослідження; використовувати результати наукової роботи в процесі удосконалення практики професійної освітньої діяльності.
- Застосовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних.
- Застосовувати традиційні та впроваджувати новітні педагогічні технології при викладанні фахових дисциплін.
- Діяти в команді, організувати ефективну міжособистісну взаємодію.
- Демонструвати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих у виданнях різного рівня.
- Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до професійної та непрофесійної спільноти.

- Організувати конструктивну взаємодію з суб'єктами освітнього процесу у закладі вищої освіти; моделювати і впроваджувати педагогічні інновації в інтересах професійно-особистісного розвитку і психологічного благополуччя суб'єктів освітнього процесу у закладі вищої освіти.
- Застосовувати знання, засоби та технології професійно-педагогічної комунікації для встановлення сприятливого соціально-психологічного клімату, вирішення міжособистісних конфліктів в освітній сфері та презентації наукового тексту науковим стилем мовлення.
- Аналізувати освітню та професійну підготовку компетентного фахівця та розробляти модель професійної підготовки фахівця.
- Самооцінювати рівень сформованості основних компонентів педагогічної майстерності та розвивати власну педагогічну техніку

5. Обсяг і ознаки практики

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітньо-наукова програма, спеціальність	Доктор філософії галузі знань 01 Освіта спеціальності Науки про освіту Шифр за ОПП ПП 04	Доктор філософії галузі знань 01 Освіта спеціальності Науки про освіту Шифр за ОПП ПП 04
Рік навчання/ рік викладання	третій /2019-2020	третій /2019-2020
Семестр вивчення	Шостий	шостий
нормативна/вибіркова	Нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС
Загальний обсяг годин	180 год.	180 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік	Диференційований залік

6. Пререквізити практики

Для успішного опанування компетентностями необхідні знання з дисциплін: організація наукової діяльності, філософія та методологія науки, виховання особистості: теоретико-технологічні та науково-практичні засади, актуальні проблеми освіти.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

8. Організаційні основи практики

Загальне керівництво науково-педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює провідний працівник кафедри.

Загальний обсяг науково-педагогічної практики складає 6 кредитів ЄКТС у шостому семестрі навчання, у тому числі: 40 % науково-педагогічної практики складає навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультації, керівництво різними видами діяльності студентів, в т.ч. науковою);

10 % загального часу науково-педагогічної практики відводиться на аудиторне навантаження (проведення навчальних занять);

50 % науково-педагогічної практики складає науково-дослідна робота.

Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, до якої прикріплений аспірант.

На початку проходження практики аспірант самостійно розробляє план проходження практики і затверджує його у керівника. Відповідно до теми дисертації і дисципліни, на яку він буде орієнтуватися під час науково-педагогічної практики аспірант закріплюється за провідним викладачем дисципліни. Аспірант працює з викладачем, визначає тематику лекцій і практичних занять, які він надалі буде проводити. Визначає форму занять, надає план-конспект даних занять для затвердження керівнику практики.

Аспірант повинен бути присутній в якості спостерігача на декількох заняттях викладача, після чого повинен проаналізувати заняття, на яких він виступав в ролі спостерігача з точки зору організації педагогічного процесу, особливостей взаємодії педагога і студентів, форми проведення заняття і т.д.

На наступному етапі практики відповідно зі своїм індивідуальним планом аспірант самостійно здійснює вивчення наукової та психолого-педагогічної літератури, знайомство з методиками підготовки і проведення лекцій і практичних занять, семінарів, консультацій, заліків, іспитів, курсового і дипломного проектування; освоєння інноваційних освітніх технологій; знайомство з існуючими комп'ютерними навчальними програмами, можливостями технічних засобів навчання і т.д.

Результатом цього етапу є розділ звіту з науково-педагогічної практики, який містить конспекти, схеми, наочні посібники і інші дидактичні матеріали.

У відповідності з напрямом свого науково-педагогічного дослідження він самостійно проводить:

- лекції (8 год), практичні заняття (8 год), консультацію (2 год).
- демонстрацію розроблених мультимедійних засобів;
- презентацію виготовлених наочних посібників;
- результати проведення тестів з дисциплін.

Практикант самостійно аналізує результати заняття, яке він проводив, оформляє їх в письмовому вигляді, у вигляді розділу звіту з практики.

З метою виконання науково-дослідної частини в процесі проходження практики виконуються такі роботи:

- планування експерименту, його виконання та обробка результатів;
- оформлення результатів дослідження у вигляді розділу звіту з практики;
- підготовка матеріалів для наукової статті або тез для конференції;
- участь у роботі наукової конференції.

Зміст науково-педагогічної практики не обмежується безпосередньою педагогічною діяльністю (самостійне проведення лабораторних і практичних занять, семінарів, курсового проектування, читання пробних лекцій за запропонованою тематикою та ін.). Передбачається сумісна робота практиканта з науково-педагогічними працівниками відповідної кафедри з вирішення поточних навчально-методичних питань, знайомство з інноваційними освітніми технологіями та їх впровадження в освітній процес.

11. Система оцінювання та вимоги

Звітна документація

За підсумками проходження науково-педагогічної практики аспірант подає на кафедру наступні документи:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи.
2. Конспекти лекцій, практичних занять або спецкурсу за темою дисертаційної роботи із рецензією викладача.

3. Самоаналіз 1 лекційного та 1 практичного заняття.
4. Аналіз 1 відвіданої лекції та 1 відвіданого практичного заняття.
3. Щоденник практики.
4. Звіт щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта.
5. Відгук керівника практики.

Подана на кафедру звітна документація перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки виявлено її відповідність вимогам програми, звіт рекомендується до захисту перед комісією.

У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам університету, звітна документація направляється на доопрацювання аспіранту.

За результатами перевірки звітної документації керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звітна документація рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить рекомендаційний характер і не є обов'язковою оцінкою захисту для комісії.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики публічно захищається студентом на кафедрі перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри і складається з викладачів (не менше двох) відповідної кафедри.

Захист звіту з практики відбувається в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

До захисту повинна бути представлена вся звітна документація.

Після успішного захисту звіт та щоденник практики здають в архів, а додатки повертають студентові для подальшого використання.

Науково-педагогічна діяльність аспіранта оцінюється комплексно, з урахуванням всієї сукупності характеристик, що відображають готовність до самостійного виконання функцій викладача ЗВО. При цьому враховуються такі показники:

- 1) психолого-педагогічні і методичні знання;
- 2) ступінь відповідальності і самостійності;
- 3) якість науково-дослідної, педагогічної і методичної роботи;
- 4) навички самоаналізу і самооцінки;
- 5) якість оформлення звітної документацій;
- 6) рівень виконання завдань практики.

Атестація за підсумками практики проводиться за 100-бальною (рейтинговою), чотирибальною (національною) і шкалою ЄКТС на підставі якості виконання індивідуального завдання, оформлення звіту, ведення щоденника, відповідей під час захисту та відгуку керівників практики.

За підсумками атестації виставляється диференційована оцінка.

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента за диференційною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно»). З метою об'єктивної оцінки знань та умінь, набутих студентами під час проходження практики, захист звітів про практику проводиться з урахуванням таких критеріїв:

Оцінка «відмінно» ставиться, якщо програма практики виконана у повному обсязі, зміст і оформлення звіту відповідають вимогам, а характеристика студента від керівника позитивна. На всі запитання під час захисту звіту з практики студент дає повні та кваліфіковані відповіді.

Оцінка «добре» ставиться за наявності зауважень щодо змісту та оформлення звіту, а відгук керівника позитивний.

Оцінка «задовільно» ставиться у випадку не повної відповідності вимогам до оформлення звіту. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце окремі помилки. Характеристика студента в цілому позитивна. Під час захисту звіту на запитання членів комісії з програми практики студент відповідає невпевнено, допускає помилки.

Оцінку «незадовільно» студент отримує, якщо у звіті висвітлені не всі завдання програми практики, оформлення звіту не відповідає вимогам. Характеристика студента стосовно ставлення до практики і трудової дисципліни негативна. На запитання членів комісії студент не може дати правильної відповіді.

Студент, який не виконав програму практики або отримав незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється для повторного проходження практики у вільний від навчання час. Студент, який не виконав програму практики з поважних причин, направляється на практику у вільний від навчання час. У випадку немотивованого невиконання студентом програми практики або одержання незадовільної оцінки за практику кафедра та деканат порушують питання перед ректором університету щодо його відрахування як такого, що має академічну заборгованість.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку аспіранта.

У разі неподання звіту, відгуку, інших обов'язкових документів або одержання незадовільної оцінки за результатами захисту практики, студент має право на повторний захист протягом 30 днів семестру після проведення засідання комісії з практики. У разі остаточної незадовільної оцінки вирішується питання про неможливість його подальшого навчання в аспірантурі.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики оголошуються на засіданні Ради факультету.